

N. Rasmussen: Jeg kan ikke Andet end støtte det Lovforslag, som nu er til Behandling, idet det er det, der tiltaler mig meest af de fire forskjellige Jernbanelovforslag, som nu foreligge. Jeg troer, at det vil være saa meget mere rigtigt at have sin Tanke henventt paa dette Forslag, som jeg aldeles ingen Tro har til, at et Lovforslag, som bestemmer, at Staten skal overtage Driften af Jernbanerne, kan eller vil blive vedtaget af Repræsentationen. Jeg gjentager, at jeg ingenfomhelst Tro har til, at Repræsentationen skulde ville overdrage Driften af Jernbanerne til Staten. Videre skal jeg iøvrigt ikke forfølge denne Side af Sagen. Derimod vil jeg gjøre en Mobbemærkning mod den ærede Iste Landskingsmand for 10de Kreds (Sessen), forsaavidt han gjentagne Gange har argumenteret imod en Bortforpagtning af Jernbanerne og berøbet anstillet en Sammenligning med en Bortforpagtning af en Landeiendom. Det er jo noget Sædvænligt, at en hvilkenfomhelst Forpagter faaer den af ham forpagtede Eiendom overleveret ikke blot med Bygninger og Jorder, men tillige, hvad den ærede Landskingsmand ogsaa nævnte hørte til, med fuldstændig Besætning, men Eieren kan jo ikke besto mindre fuldkomment sikke sig imod Misbrug af Forpagteren. Dette maa Staten ligeledes kunne gjøre; den maa kunne oprette en Contract med sin Forpagter paa en saadan Maade, at den er sikker. Men hvad jeg fornemmeligt vil fremhæve, det er, at en Mand, og ligeledes Staten, ofte med Fordeel kan bortforpagte. Thi, lad os ogsaa forudsætte, at Eieren, i dette Tilfælde Staten, selv kan drive sin Eiendom, sine Jernbaner, med Fordeel, saa følger dog ingenlunde deraf, at der jo ikke ogsaa skulde kunne stee en Bortforpagtning, saaledes at Forpagteren kunde faae Fordeel deraf, og at dog Eieren, Staten, fik en endnu større Fordeel end ved selv at besørge Driften. Dette er jo ingenlunde uden Exempel; tværtimod finder det Samme jo hyppigt Sted ved det Exempel, som den ærede Landskingsmand nævnte med en Landeiendom; en Landeiendomsbesidder kan meget godt undertiden selv drive sin Eiendom med Fordeel, men der kan dog være det Tilfælde, hvor han kan bortforpagte den, saaledes at Forpagteren kan

faae Fordeel deraf, og han selv dog tillige en endnu større Fordeel, end om han selv drev den. Videre skal jeg heller ikke forfølge dette Punkt. Derjom det er Tilfældet, som der blev ytret af det ærede, 12te kongevalgte Medlem (Fischer), at denne Sag har Hastværk, skal jeg endnu blot erklære, at det, for at man kan være sikker paa, at der stee en Forandring paa det heromhandlede Omraade, maastee just turde være rigtigt at indrykke Regjeringen to Muligheder, nemlig at lade Staten drive Banerne og ved Siden deraf at have det i sin Haand at kunne bortforpagte dem. Men jeg vil derhos gjentage, at jeg ikke troer, at Repræsentationen i sin Heelhed gaaer ind paa, at Staten overtager Driften af Jernbanerne.

Indenrigsministeren: Ja, det er vistnok næsten overflødigt at udtale, at jeg ogsaa vilde kunne modtage dette Lovforslag, da det indeholder nøiagtigt det Samme som det nys foreliggende Lovforslag, kun med en Til sætning, som giver Regjeringen en hyderligere gaaende Bemyndigelse. Jeg maa imidlertid dog bemærke, at denne Bemyndigelse i mine Tanker ikke har nogen stor reel Værdi. Naar Bortforpagtningen er bunden til kun at maatte stee med et Aars Opsigelsesvarsel, altsaa i Virkeligheden paa eet Aar, saa seer jeg egentlig ikke, at man kan gjøre Brug af Bemyndigelsen. Det blev vistnok med fuld Føie bemærket af den sidste ærede Tale (N. Rasmussen), at man ligesaa godt maa kunne bortforpagte en Jernbane med Materiel som en Landeiendom med Besætning, og at man paa anden Maade kan sikke sig, at Forpagteren i Virkeligheden præsterer det, som han forpligter sig til, end ved at have en Sikkerhed i hans eget Inventarium. Men hvad jeg derimod, for at blive ved Exemplet med en Landeiendom, vil gjøre opmærksom paa, det er, at man, naar man kun vil bortforpagte en saadan paa et Aar, aldrig kan vente at faae det fulde Udbytte af den, og at man da maa være beredt paa at føre en Control med den Maade, hvorpaa Forpagteren behandler Eiendommen, som vil være omtrent ligesaa besværlig som selv at drive den (Sessen: Hør!). Det glæder mig, at denne Udtalelse af mig just finder Tilslutning hos det ærede Iste Medlem